

บันทึก

เรื่อง การตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายใน
สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ด่วนมากที่ มท ๐๑๐๐/๔๓๙๗ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า เนื่องจากมาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดให้การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย และมาตรา ๗๔ ได้กำหนดให้พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากรมหรือมีฐานะเป็นกรมใดยังมีได้ระบุอำนาจหน้าที่ไว้ตามมาตรา ๘ วรรคสี่ ให้ดำเนินการแก้ไขให้เสร็จสิ้นภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือว่า

๑. มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น เป็นการบังคับให้ทุกส่วนราชการจะต้องดำเนินการจัดทำพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการขึ้นให้เสร็จสิ้นภายในสองปี หรือเป็นการกำหนดให้เฉพาะส่วนราชการใดที่มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการอยู่แล้ว แต่ยังมีได้ระบุอำนาจหน้าที่ไว้ตามมาตรา ๘ วรรคสี่ ก็ให้ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสองปี

๒. กรณีของสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย ซึ่งในข้อเท็จจริงปัจจุบันยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีไว้ คงมีเฉพาะการแบ่งงานและโครงสร้างภายในตามความเห็นชอบของสำนักงาน ก.พ. นั้น หากสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีเห็นว่าไม่จำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี เพื่อความคล่องตัวในการบริหารเพราะสามารถปรับปรุงแบ่งงานภายในได้จะเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี) และผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) แล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ในข้อหารือที่ว่า มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นการบังคับให้ทุกส่วนราชการจะต้องดำเนินการจัดทำพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการขึ้นให้เสร็จสิ้นภายในสองปี หรือเป็นการกำหนดให้เฉพาะส่วนราชการใดที่มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการอยู่แล้ว แต่ยังมีได้ระบุอำนาจหน้าที่ไว้ตามมาตรา ๘ วรรคสี่ ให้

ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสองปี นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย
คณะที่ ๗) เห็นว่าการกำหนดให้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กรมหรือ
ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา นั้นเป็นหลักการ
ที่มีมาแต่เดิม (ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕)^๑ และ
ยังคงปรากฏเป็นหลักการอยู่ในกฎหมายปัจจุบันตามมาตรา ๘ วรรคสี่^๒ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ด้วย ดังนั้น การตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วน
ราชการภายในจึงเป็นเรื่องที่ส่วนราชการทุกแห่ง (ตามที่กฎหมายกำหนด) จะต้องกระทำกันอยู่
แล้ว สำหรับมาตรา ๗๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็น
บทบัญญัติที่มีขึ้นเนื่องจากมาตรา ๘ วรรคสี่ ได้เพิ่มเติมหลักการขึ้นใหม่อีกหลักการหนึ่ง ให้ระบุ
อำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อมิให้มีการ
ปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ^๔ ซึ่งโดยปกติจะมีผลใช้บังคับกับการตราพระราช
กฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในหลังจากที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.
๒๕๓๔ ใช้บังคับ^๕ เท่านั้น แต่เพื่อให้พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในของส่วนราชการทุก

^๑ข้อ ๖ วรรคสี่ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.
๒๕๑๕ มีข้อความดังนี้

“ข้อ ๖ ๑.ล.๑ ๑.ล.๑

การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม และ
กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

^๒มาตรา ๘ ๑.ล.๑ ๑.ล.๑

การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ใน
พระราชกฤษฎีกาด้วย

๑.ล.๑

๑.ล.๑

^๓มาตรา ๗๔ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และ
กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากรมหรือมีฐานะเป็นกรมใดยังมิได้ระบุอำนาจหน้าที่
ไว้ตามมาตรา ๘ วรรคสี่ ให้ดำเนินการแก้ไขให้เสร็จสิ้นภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

“เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ระบุ
ไว้ดังนี้

“โดยที่เป็นการจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ให้ชัดเจน
เพื่อมิให้มีการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ และเพื่อให้การบริหารงานในระดับกระทรวงมี
เอกภาพสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐมนตรีกำหนดได้ และสมควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการ
มอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนให้ครบถ้วนชัดเจนเพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคในการปฏิบัติราชการ และกำหนด
อำนาจและหน้าที่ของส่วนราชการจังหวัดในการควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของข้าราชการซึ่งปฏิบัติราชการใน
เขตจังหวัดให้เหมาะสมขึ้น ประกอบกับประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.
๑๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการบริหารราชการแผ่นดินได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วสมควรแก้ไข
ปรับปรุงเป็นพระราชบัญญัติเสียในคราวเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

^๔มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แห่งมีเนื้อหาครบถ้วน คือมีทั้งในเรื่องการแบ่งส่วนราชการและในเรื่องอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกัน ทุกส่วนราชการ จึงมีบทเฉพาะกาลกำหนดให้นำพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในที่ได้ตราขึ้นตามกฎหมายเดิม ซึ่งมีเนื้อหาเฉพาะในเรื่องการแบ่งส่วนราชการ มาแก้ไขโดยระบุอำนาจหน้าที่ลงไปด้วย และต้องการให้การแก้ไขพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีกำหนดแล้วเสร็จที่แน่ชัด ด้วยเหตุนี้ มาตรา ๗๔ จึงเป็นบทกำหนดให้มีการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการที่ใช้บังคับอยู่แล้วซึ่งมีเฉพาะเนื้อหาในเรื่องการแบ่งส่วนราชการ โดยให้นำมาระบุเพิ่มเติมเนื้อหาในเรื่องอำนาจหน้าที่ไว้ด้วย และดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสองปี แต่ทั้งนี้พึงเข้าใจด้วยว่า มาตรา ๗๔ ดังกล่าวมีขึ้นบนพื้นฐานที่ว่า ส่วนราชการในระดับสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีหรือในระดับอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ทุกแห่งต่างก็มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในของแต่ละแห่งใช้บังคับอยู่ เพราะการกำหนดให้ตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายใน เป็นหลักการที่มีอยู่ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่กฎหมายเดิมจนถึงกฎหมายปัจจุบัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

๒. ในข้อหาหรือที่ว่า หากสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายใน เพื่อความคล่องตัวในการบริหาร จะเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เห็นว่า โดยที่มาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น หากไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย ย่อมเป็นการขัดต่อบทบัญญัติข้างต้น

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๓๖

เป็นต้นไป

(หมายเหตุ:- ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๓๔)